

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

EUROSISTĒMAS SPECIĀLISTU MAKROEKONOMISKĀS IESPĒJU APLĒSES EURO ZONAI

Pamatojoties uz informāciju, kas pieejama līdz 2006. gada 24. novembrim, Eurosistēmas speciālisti sagatavojuši euro zonas makroekonomiskās attīstības iespēju aplēses.¹ Aplēsts, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums 2006. gadā būs 2.5–2.9%. Paredzams, ka 2007. gadā pieaugums būs 1.7–2.7% un 2008. gadā – 1.8–2.8%. Tiek lēsts, ka vispārējā saskaņotā patēriņa cenu indeksa (SPCI) vidējais pieauguma temps 2006. gadā būs 2.1–2.3%. Paredzams, ka 2007. gadā tas būs 1.5–2.5% un 2008. gadā – 1.3–2.5%.

A ielikums

TEHNISKIE PIEŅĒMUMI

Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēšu pamatā ir vairāki pieņēmumi par procentu likmēm, valūtas kursiem, naftas cenām un fiskālo politiku.

Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm un gan naftas, gan neenerģijas preču cenām balstīti uz tirgus gaidām. Īstermiņa procentu likmēm, kuras mēra ar 3 mēnešu EURIBOR, tirgus gaidas balstītas uz biržā netirgoto nākotnes darījumu procentu likmēm 2006. gada 14. novembrī, kas atspoguļo ienesīguma līknes stāvokli attiecīgajā brīdī. Tā norāda uz kāpumu no vidēji 3.1% 2006. gadā līdz vidēji 4.0% 2007. gadā un nelielu kritumu (līdz vidēji 3.8%) 2008. gadā. Tirgus gaidas attiecībā uz euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju nominālajām peļņas likmēm 2006. gada 14. novembrī rāda, ka 2006., 2007. un 2008. gadā tās saglabāsies nemainīgas (vidēji 3.8%). Pamatojoties uz tendencēm biržā tirgoto nākotnes darījumu tirgū divu nedēļu periodā, kas beidzās 2006. gada 14. novembrī, pieņemts, ka gada vidējās naftas cenas 2006. gadā būs 65.5 ASV dolāri par barelu, 2007. gadā – 64.6 ASV dolāri par barelu un 2008. gadā – 67.2 ASV dolāri par barelu. Pieņemts, ka neenerģijas preču cenu gada vidējais pieaugums ASV dolāros 2006. gadā būs 28.8%, 2007. gadā – 15.2% un 2008. gadā – 3.7%.

Izdarīts tehniskais pieņēmums, ka iespēju aplēšu periodā divpusējie valūtas kursi nemainās salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem, kas dominēja divu nedēļu laikā līdz 2006. gada 14. novembrim. Tas nozīmē, ka euro kurss attiecībā pret ASV dolāru ir 1.28 un efektīvais euro kurss – par 1.6% augstāks nekā vidēji 2005. gadā.

Pieņēmumi par fiskālo politiku pamatoti uz valstu budžeta plāniem atsevišķās euro zonas valstīs. Tie ietver visus politikas pasākumus, kurus jau apstiprinājis parlaments vai kuri jau detalizēti izstrādāti un, ļoti iespējams, tiks apstiprināti likumdošanas procesā.

STARPTAUTISKĀ VIDE

Gaidāms, ka euro zonas ārējā vide iespēju aplēšu periodā joprojām būs labvēlīga. Paredzams, ka reālā IKP pieaugums ASV un Japānā nedaudz palēnināsies, bet Āzijas attīstības valstīs joprojām gaidāms augsts reālā IKP pieaugums, ko ievērojami veicinās iekšzemes pieprasījums. Paredzams, ka arī vairākumā citu lielo valstu turpināsies dinamiska izaugsme. Turklāt gaidāms, ka valstīs, kas 2004. gada 1. maijā pievienojās Eiropas Savienībai, saglabāsies spēcīgs pieauguma temps.

¹ Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses kopīgi izstrādā ECB un euro zonas valstu NCB speciālisti. Šīs iespēju aplēses divas reizes gadā izmanto par pamatu ECB Padomes vērtējumam par tautsaimniecības attīstību un cenu stabilitātes riskiem. Sīkāka informācija par izmantotajām procedūrām un metodēm sniegta dokumentā *A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises* (ECB, 2001. gada jūnijs). Lai atspoguļotu ar iespēju aplēsēm saistīto nenoteiktību, katrā mainīgā lieluma atainošanai izmanto diapazonus. Diapazonus veido, izmantojot atšķirības starp faktisko iznākumu un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavotajām iespēju aplēsēm. Diapazons ir divreiz lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību.

Tiek lēsts, ka kopumā pasaules reālā IKP gada pieaugums ārpus euro zonas 2006. gadā būs vidēji aptuveni 5.3%, bet 2007. un 2008. gadā – aptuveni 4.8%. Tiek lēsts, ka pieaugums euro zonas ārējos eksporta tirgos 2006. gadā būs aptuveni 10.2%, 2007. gadā – 7.1% un 2008. gadā – 6.7%.

REĀLĀ IKP PIEAUGUMA IESPĒJU APLĒSES

Saskaņā ar *Eurostat* pirmo aplēsi reālā IKP pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni šā gada 3. ceturksnī ir 0.5% (2. ceturksnī – 1.0%). Gaidāms, ka iespēju aplēšu periodā IKP ceturkšņa pieaugums joprojām būs 0.5 procentu punkti vai mazliet lielāks, izņemot 2007. gada 1. ceturksni, kad paredzams, ka pieaugumu nedaudz mazinās ievērojams netiešo nodokļu kāpums.

Tāpēc tiek lēsts, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums 2006. gadā būs 2.5–2.9%, 2007. gadā – 1.7–2.7% un 2008. gadā – 1.8–2.8%. Gaidāms, ka, joprojām saglabājoties spēcīgam ārējam pieprasījumam, eksporta kāpums aplēšu periodā turpinās veicināt ekonomisko aktivitāti. Pamatā vajadzētu saglabāties stabilam iekšzemes pieprasījuma pieaugumam, lai gan 2007. gada sākumā to īslaicīgi ietekmēs netiešo nodokļu kāpums.

1. tabula. Makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai

(gada vidējās pārmaiņas; %)^{1), 2)}

	2005	2006	2007	2008
SPCI	2.2	2.1–2.3	1.5–2.5	1.3–2.5
Reālais IKP	1.5	2.5–2.9	1.7–2.7	1.8–2.8
Privātais patēriņš	1.4	1.8–2.2	1.3–2.3	1.2–2.8
Valdības patēriņš	1.3	1.4–2.6	0.5–1.5	0.8–1.8
Kopējā pamatkapitāla veidošana	2.7	4.4–5.4	2.5–5.5	1.8–5.0
Eksports (preces un pakalpojumi)	4.6	6.6–9.4	4.2–7.4	4.2–7.4
Imports (preces un pakalpojumi)	5.5	6.7–9.3	3.9–7.3	4.0–7.4

1) Katra mainīgā lieluma un perioda robežas noteiktas, pamatojoties uz vidējo absolūto starpību starp faktiskajiem rezultātiem un euro zonas centrālo banku agrāk veiktajām iespēju aplēsēm. Reālā IKP un tā sastāvdaļu iespēju aplēsēs izmantoti atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati. Eksporta un importa iespēju aplēsēs ietverta euro zonas iekšējā tirdzniecība.

2) Sākot ar 2007. gadu, iespēju aplēsēs kā euro zonas daļa ietverta Slovēnija. 2005. gadā Slovēnijas īpatsvars euro zonas IKP bija 0.3%. 2007. gada vidējās procentuālās pārmaiņas aprēķinātas, iekļaujot Slovēniju euro zonā jau 2006. gadā.

Gaidāms, ka no IKP iekšzemes izdevumu sastāvdaļām privātā patēriņa gada vidējais pieaugums 2006. gadā būs 1.8–2.2%, bet 2007. gadā – 1.3–2.3% un 2008. gadā – 1.2–2.8%. Paredzams, ka 2007. gadā gaidāmā netiešo nodokļu pieauguma dēļ patēriņa pieaugums šajā gadā mazināsies, savukārt anticipācijas efekta dēļ gaidāms nedaudz straujāks patēriņa pieaugums gada beigās. Paredzams, ka iespēju aplēšu periodā mājsaimniecību rīcībā esošos ienākumus labvēlīgi ietekmēs uzlabojumi darba tirgū, kā arī zināmā mērā ar darba samaksu nesaistīto ienākumu pieauguma kāpums saistībā ar augsto uzņēmumu peļņu. Gaidāms, ka uzkrājumu daļa iespēju aplēšu periodā pamatā saglabāsies stabila.

Paredzams, ka kopējo ieguldījumu pamatlīdzekļos gada vidējais pieauguma temps 2006. gadā būs 4.4–5.4%, 2007. gadā – 2.5–5.5% un 2008. gadā – 1.8–5.0%. Ieguldījumus uzņēmējdarbībā arī turpmāk vajadzētu veicināt spēcīgam ārējam pieprasījumam, labvēlīgiem finansēšanas nosacījumiem un stabilai uzņēmumu peļņai. Paredzams, ka privātie ieguldījumi mājokļu iespēju aplēšu periodā pieaugs mērenā tempā.

Tiek lēsts, ka gada vidējais eksporta kopapjoms (ieskaitot euro zonas iekšējo tirdzniecību) pārmaiņu temps 2006. gadā būs 6.6–9.4% un gan 2007. gadā, gan 2008. gadā – 4.2–7.4%. Gaidāms, ka sakarā ar konkurences pieaugumu pasaulē un agrākās cenu konkurētspējas samazināšanās novēloto ietekmi aplēšu periodā nedaudz samazināsies eksporta ārpus euro zonas tirgus daļas. Paredzams, ka gada vidējais

importa kopapjoma pieauguma temps būs nedaudz zemāks par eksporta kopapjoma kāpuma tempu. Gaidāms, ka neto tirdzniecības devums iespēju aplēšu periodā pamatā būs neitrāls.

Paredzams, ka pēc labvēlīgajām norisēm 2006. gadā iespēju aplēšu periodā turpināsies stabils vispārējās nodarbinātības pieaugums. Vienlaikus gaidāms, ka sakarā ar nodarbinātības izredžu uzlabošanu un vairākās euro zonas valstīs notiekošajām strukturālajām darba tirgus reformām pieaugs darbaspēka piedāvājums. Paredzams, ka bezdarba līmenis iespēju aplēšu periodā turpinās mazināties.

CENU UN IZMAKSU IESPĒJU APLĒSES

Tiek lēsts, ka 2006. gadā vispārējā SPCI vidējais pieauguma temps būs 2.1–2.3%, bet 2007. gadā tas būs 1.5–2.5% un 2008. gadā – 1.3–2.5%. Paredzams, ka iespēju aplēšu periodā samazināsies enerģijas un naftas preču cenu pieauguma spēcīgā ietekme uz cenu attīstību, kas bija vērojama pēdējos gados, ņemot vērā neseno naftas cenu kritumu un biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu pašreizējās cenās ietvertu mēreno pieaugumu. Vienlaikus iespēju aplēšu pamatā ir gaidas, ka saglabāsies mērens darba samaksas pieaugums, kas nedaudz paaugstināsies tikai iespēju aplēšu perioda beigās. Tā kā gaidāms, ka saglabāsies pamatā stabils darba ražīguma pieaugums, iespēju aplēšu periodā paredzams mērens vienības darbaspēka izmaksu kāpums. 2007. gadā SPCI inflāciju būtiski ietekmēs augstāki netiešie nodokļi (kopējais īpatsvars euro zonas SPCI inflācijā – 0.5%). Savukārt 2008. gada iespēju aplēsēs pašlaik nav ietverta netiešo nodokļu ietekme. Visbeidzot, SPCI iespēju aplēses balstās uz gaidām, ka būs vērojams noturīgs peļņas maržu pieaugums un nepreču imports neradīs ievērojamu cenu spiedienu.

SALĪDZINĀJUMS AR 2006. GADA SEPTEMBRA IESPĒJU APLĒSĒM

Salīdzinājumā ar 2006. gada septembra "Mēneša Biļetenā" publicētajām ECB speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm 2006. un 2007. gadā paredzamās reālā IKP pieauguma robežas koriģētas un tagad ir nedaudz augstākas, atspoguļojot jaunākos datus un zemāku enerģijas cenu gaidāmo ietekmi, nekā iepriekš paredzēts. Attiecībā uz SPCI inflāciju 2006. un 2007. gada aplēstās robežas ir pazeminātas, galvenokārt atspoguļojot pieņēmumu par zemākām enerģijas cenām.

2. tabula. Salīdzinājums ar 2006. gada septembra iespēju aplēsēm

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	2005	2006	2007
Reālais IKP – 2006. gada septembris	1.5	2.2–2.8	1.6–2.6
Reālais IKP – 2006. gada decembris	1.5	2.5–2.9	1.7–2.7
SPCI – 2006. gada septembris	2.2	2.3–2.5	1.9–2.9
SPCI – 2006. gada decembris	2.2	2.1–2.3	1.5–2.5

B ielikums

CITU INSTITŪCIJU PROGNOZES

Ir pieejamas arī vairākas starptautisko organizāciju un privātā sektora iestāžu sagatavotās prognozes euro zonai. Taču šīs prognozes nav precīzi salīdzināmas cita ar citu vai ar Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm, jo tās sagatavotas citā laikā un tāpēc ir daļēji novecojušas. Turklāt to pieņēmumi par fiskālajiem, finanšu un ārējiem mainīgajiem lielumiem, t.sk. naftas cenām, iegūti, izmantojot atšķirīgas (daļēji nenorādītas) metodes.

Pašlaik pieejamās citu institūciju prognozes norāda, ka euro zonas IKP gada pieaugums 2006. gadā būs 2.4–2.6%, 2007. gadā – 1.9–2.2% un 2008. gadā – 2.0–2.3%. Saskaņā ar šīm prognozēm gaidāms, ka vidējā SPCI gada inflācija 2006. gadā būs 2.2–2.3%, 2007. gadā – 1.9–2.4% un 2008. gadā – 1.8–2.1%. Lai gan SVF prognozes par IKP pieaugumu 2006. gadā ir nedaudz zemākas par Eurosistēmas aplēstajām robežām, visas pārējās prognozes iekļaujas Eurosistēmas iespēju aplēšu robežās.

Euro zonas reālā IKP pieauguma un SPCI inflācijas prognožu salīdzinājums

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	Publiskošanas datums	IKP pieaugums			SPCI inflācija		
		2006	2007	2008	2006	2007	2008
Eiropas Komisija	2006. gada novembris	2.6	2.1	2.2	2.2	2.1	1.9
SVF	2006. gada septembris	2.4	2.0	2.0	2.3	2.4	2.1
OECD	2006. gada novembris	2.6	2.2	2.3	2.2	1.9	1.8
<i>Consensus Economics</i> prognozes	2006. gada novembris	2.6	1.9	n.p.	2.2	2.1	n.p.
<i>Survey of Professional Forecasters</i>	2006. gada novembris	2.6	2.0	2.0	2.2	2.1	1.9

Avoti: Eiropas Komisijas ekonomiskās prognozes, 2006. gada rudens; SVF Pasaules tautsaimniecības perspektīvas, 2006. gada septembris; OECD Tautsaimniecības perspektīvas Nr. 80, priekšizdevums; *Consensus Economics* prognozes un ECB aptauja *Survey of Professional Forecasters*. Gan Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajās iespēju aplēsēs, gan OECD prognozēs uzrādīts atbilstoši darbadienu skaitam koriģēts gada pieauguma temps, bet Eiropas Komisija un SVF gada pieauguma tempu uzrāda, neveicot korekcijas atbilstoši darbadienu skaitam gadā. Citās prognozēs nav norādīts, vai tajās uzrādītie dati ir vai nav koriģēti atbilstoši darbadienu skaitam.

© Eiropas Centrālā banka, 2006

Adrese: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany
Pasta adrese: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis: +49 69 1344 0
Fakss: +49 69 1344 6000
Interneta lapa: <http://www.ecb.int>

Visas tiesības rezervētas.

Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.